

# EEN GESCHIEDENIS VAN DE NAMEN VAN LANDEN EN VOLKEREN

JACQUES PAUWELS

EPO, BERCHEM, 2006

## Korte Samenvatting:

De namen van de landen en volkeren van Europa, Afrika en Azië zijn niet uit de lucht gevallen, maar zijn producten van onze geschiedenis. Ze werden duizenden jaren geleden 'uitgevonden' door de pre-Indo-Europese (of 'Usko-Mediterrane') inwoners van de Oude Wereld, geen barbaren maar beschaafde mensen aan wie de geschiedschrijving tot voor kort al te weinig aandacht heeft besteed. Die namen hadden een specifieke betekenis in de 'substraattalen' van weleer, zoals het Oud-Egyptisch en het Etruskisch, en die betekenis kan achterhaald worden. Een handjevol voorbeelden: 'Europa' en 'Italië' betekenen beide 'land van de ondergaande zon' of 'avondland'; 'Azië' is niets anders dan het 'morgenland'; en 'Iberië', 'Britannië' en 'Bretagne' zijn 'land omgeven door water.'

In de loop van het tweede millennium voor Christus verschenen dan de sprekers van Indo-Europese talen ten tonele, een familie waartoe de ons meer vertrouwde Grieken en Romeinen behoorden. Ze verdrongen of assimileerden geleidelijk de autochtone bevolking, maar behielden meestal de bestaande namen, ook al hadden ze van de ware betekenis ervan doorgaans niet het minste benul. (In dit geval bekokstoofden de Grieken dan maar mythes met eponymische of 'naamgevende' helden zoals Byzas, stichter van Byzantium.) Maar natuurlijk kwamen ook zij met namen van eigen maaksel voor de pinnen, bijvoorbeeld in het kader van internationale handel, kolonisaties, en veroveringsoorlogen zoals die van Alexander de Grote en Julius Caesar. Na de val van het Romeinse Rijk werden nog namen rondgestrooid door Germaanse Barbaren, Arabieren, en Vikings.

In conventionele historische, aardrijkskundige en filologische studies komt dit thema zelden of nooit ter sprake. En er bestaan wel een handvol 'onomastische' woordenboeken maar geen enkele studie zoals dit boek, waarin niet alleen de etymologie maar ook de geschiedenis van het ontstaan van de namen van landen en volkeren (en

steden, bergen, stromen en rivieren) op systematische en overzichtelijke wijze uit de doeken gedaan wordt. Bovendien wordt in deze studie rekening gehouden met recente historiografische ontwikkelingen zoals de fascinerende ‘Sahara Hypothese’ en met baanbrekende paleo-linguistische studies zoals die van de grote Italiaanse filoloog, Giovanni Semerano. Het resultaat is een boek dat niet alleen de geheimen ontsluit van de namen van landen en volkeren, maar ook een totaal nieuwe kijk biedt op de voorgeschiedenis, de allervroegste geschiedenis, en de Oudheid. Het werd geschreven ten bate van het groot publiek, maar zal ongetwijfeld ook van interesse zijn voor specialisten in de geschiedenis, aardrijkskunde en filologie.